

Regionrevisionen

Regionfullmäktige

För beaktande till:
Regionstyrelsen

Granskning av regionstyrelsens uppsiktsplikt

Regionens revisorer har, med hjälp av sakkunnigt biträde, granskat regionstyrelsen i Region Jönköpings läns uppsiktsplikt.

Syftet med granskningen är att ge revisorerna underlag för att bedöma om regionstyrelsen har en tillräcklig och ändamålsenlig uppsikt över nämnder och bolag, i enlighet med kommunallagens intentioner och krav.

Granskningsrapporten ”Region Jönköpings län – Granskning av regionstyrelsens uppsiktsplikt” överlämnas härmed till regionfullmäktige.

Bakgrund

Kommunallagen anger tydligt att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet samt ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i sådana företag som avses i 3 kap. 16 a -18 b §§. Uppsikten är ett medel för att regionstyrelsen på ett effektivt sätt ska kunna leda och samordna hela verksamheten. Ett övergripande syfte är att övervaka att nämndernas och bolagens verksamhet bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att lagar och förordningar följs och att medlen används effektivt.

Vad som kännetecknar en god eller tillfredställande uppsikt har samtidigt inte tydliggjorts nämnvärt i nuvarande kommunallags förarbeten eller i kommentarerna till kommunallagen. Styrelsen har en speciell ställning genom att lagstiftaren förutsätter att den har en ledande och samordnande roll. För att kunna leda och samordna måste styrelsen därför skaffa sig en överblick över hela den kommunala verksamheten. En avgörande fråga för en effektiv uppsikt är vad den ska inriktas mot och hur den fortlöpande ska genomföras.

Nya regler infördes i kommunallagen fr.o.m. 2013 om en förstärkt uppsiktsplikt över de kommunala/landstingsägda bolagen. Förändringen innebär att styrelsen i årliga beslut dels ska pröva verksamheten i förhållande till det ändamål som

fullmäktige bestämt, dels verksamheten i förhållande till de kommunala befogenheterna.

Revisorernas bedömning

Revisorernas sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen inte utövar en tillräcklig och ändamålsenlig uppsiktsplikt över nämnder och bolag. En betydande del av den uppsikt som utövas av regionstyrelsen sker inom ramen för den ordinarie styrprocessen för planering, genomförande och uppföljning.

Revisorernas bedömning är att den information och uppföljning kring nämndernas ekonomi och måluppfyllelse som erhålls inom denna process är viktiga delar i uppsikten.

Revisorernas bedömning är att uppsikten bör genomföras på ett mer proaktivt sätt och inte bara baseras på den information som förmedlas i uppföljningsprocessen.

Revisorernas rekommendationer

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att:

- definiera uppsiktens innebörd och innehåll både gällande nämnder och bolag.
- fastställa en strategi för utövandet av uppsiktsplikten samt att den bör omfatta följande delar:
 - Vad uppsikten ska inriktas mot och hur den ska genomföras.
 - Vilken information som behövs från verksamheterna för att styrelsen ska kunna fullgöra sin uppsiktsplikt.
 - Hur informationen ska samlas in och när den ska redovisas för regionstyrelsen.
 - Hur återrapportering ska ske till regionfullmäktige.
- säkerställa att i årliga beslut ta ställning till om den verksamhet som bolagen bedrivit har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Detta krav på förstärkt uppsiktsplikt av bolagen framgår både av kommunallagen samt regionstyrelsens reglemente.
- säkerställa att bolagsordningarna för de delägda bolagen uppfyller kraven enligt kommunallagen (3 kap. 17-18 §§).
- säkerställa att ägardirektiven är fastställda på bolagsstämman och att de efterlevs fullt ut. Det är viktigt att regionen, som delägare, erhåller den information som fastställts i ägardirektivet för att kunna genomföra sin uppsiktsplikt.
- säkerställa att regionens delägda bolag översänder årsredovisning och delårsrapport till regionstyrelsen enligt fastställda ägardirektiv. Idag skickas dessa enbart till ekonomiavdelningen och i regionens årsredovisning presenteras bolagens verksamhet enbart genom ett antal nyckeltal (bl.a. resultat, ägarandel, soliditet m.fl.).

- säkerställa att Region Jönköpings län får ta del av dylik bolagsstyrningsrapport som TvNo Textilservice AB tar fram till Region Östergötland. Dessutom bör Region Jönköpings län överväga om bolagsstyrningsrapporter bör tas fram för samtliga delägda bolag som en del i uppsiksplikten.
- rapportering av utförda kontrollmoment i enlighet med fastställd internkontrollplan bör ske löpande till regionstyrelsen.
- säkerställa att regionstyrelsen årligen informerar fullmäktige om organisationens samlade arbete med intern kontroll i enlighet med gällande reglemente för intern styrning och kontroll.

Svar

Regionrevisionen föreslår att regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att senast 5 december 2017 svara på vilka åtgärder som kommer att vidtas till följd av granskningens resultat och revisorernas rekommendationer.

Göte Wahlström
Ordförande

Anders Gustafsson
Vice ordförande